

Instruktion för riskbedömning

Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd om kemiska arbetsmiljörisker, AFS 2011:19, föreskriver att kemiska riskkällor som kan orsaka ohälsa eller olycksfall i verksamheten ska undersökas och bedömmas.

Arbete får inte påbörjas innan en undersökning och riskbedömning har genomförts och nödvändiga åtgärder vidtagits för att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet.

Kemisk riskkälla - definition

Ett kemiskt ämne eller flera kemiska ämnen som tillsammans kan medföra ohälsa eller olycksfall genom

- sina hälsofarliga egenskaper
- sina egenskaper när det beror på det sätt vilket ämnena används eller förekommer.
- sin temperatur
- att minska halten syrgas i luften
- att öka risken för brand, explosion eller annan farlig kemisk reaktion

Vad är en kemisk riskkälla

- Kemisk produkt med farliga egenskaper. Det kan vara
  - farliga kemiska ämnen eller produkter, dvs produkter märkta med farosymboler.
  - hygieniska eller kosmetiska produkter
  - läkemedel
  - livsmedel
  - foder
  - kemiskt avfall
- Andra produkter och material
  - Plantor med bekämpningsmedel
  - Impregnerat virke
  - Anordningar av t.ex. bly
  - Het metall
- Ämnen som bildas (även oavsiktligt)
  - Slipdamm
  - Avgaser och rök
  - Syrefattig atmosfär
  - Gas från kemisk reaktion

Detta ska du ta med i din riskbedömning.

- Den kemiska riskkällans farliga egenskaper
- Hur man exponeras (t ex inandning eller hudkontakt) och hur mycket
- Samverkande effekter med andra kemiska riskkällor och med andra faktorer i arbetsmiljön
- Möjliga kemiska reaktioner med ämnen eller material på arbetsplatsen
- Omständigheter vid arbetet som kan påverka risken, inklusive effekten av skyddsåtgärder

- Erfarenheter från ohälsa, olycksfall eller tillbud i verksamheten, vid beredskapsövningar samt resultat från medicinska kontroller

Riskbegränsande åtgärder

I riskbedömningen ska riskbegränsande åtgärder anges. Prioritera åtgärderna i följande ordning

1. Produkt och metodval
2. Minskning av vikt och volym
3. Materialval
4. Skyddsventilation
5. Välj tid och plats, om stor risk
6. Skyddsutrustning

Så här skriver du en riskbedömning

Enheten för Arbetsmiljö, Miljö och Hälsa på Lunds Universitet tillhandahåller en mall för riskbedömning i en excel-fil (finns under HMS-fliken på kärnfysiks interna hemsida). Använd den när du gör din riskbedömning.

1. Identifiera vilka kemikalier, blandningar eller andra kemiska riskkällor som ingår i arbetsmomentet. Ta hjälp av produktens säkerhetsdatablad för att få information om farlighet. Gör en beräkning/uppskattning om hur stor mängd som används.
2. Identifiera de delmoment i arbetet som kan innebära risk för olycksfall och ohälsa.
3. Gör en bedömning för varje identifierat delmoment. Vad är det för typ av risk/problem som kan uppstå, vad får det för konsekvens och hur stor är sannolikheten för risken att uppstå. Ta hjälp av tabellen nedan för att bedömma risken. Ange även vilka riskbegränsande åtgärder som kan vidtas för att minska risken. Ta hjälp av produktens säkerhetsdatablad för information. För varje delmoment ska följande beaktas
  - Är riskfyllda arbetsuppgifter och regler för ensamarbete beaktade?
  - Är risker för ström/vattenavbrott och/eller avbrott pga utrymning beaktade?
  - Beredskap vid eventuell olycka, som första hjälpen, sanering vid spill mm?
4. Ange referenser t.ex metodbeskrivning eller instruktion som beskriver arbetet.
5. Skriv under riskbedömningen och skicka till den som ska granska den (exempel: för kemiskt arbete: Mattias Olsson, för arbete i Mikrohallen: Jan Pallon).
6. Granskaren meddelar om riskbedömningen blir godkänd eller om den behöver kompletteras. Därefter lämnas riskbedömningen till avdelningsföreståndaren för granskning och underskrift. Blir den godkänd kan du påbörja ditt arbete.

Konsekvens	Sannolikhet att det inträffar			
	Osannolikt	Mindre sannolikt	Möjligt	Sannolikt
Mycket allvarliga	Riskfyllt	Riskfyllt	Mycket riskfyllt	Mycket riskfyllt
Allvarliga	Måttligt riskfyllt	Riskfyllt	Riskfyllt	Mycket riskfyllt
Lindriga	Måttligt riskfyllt	Riskfyllt	Riskfyllt	Riskfyllt
Obetydliga	Ej riskfyllt	Ej riskfyllt	Måttligt riskfyllt	Riskfyllt